

Onder de mantel der mystiek

Van de 7500 Filipijnse bountyeilanden wordt slechts een klein deel bezocht door internationale toeristen. In het zuidelijke deel van de archipel komen we in aanraking met het onverstoorde eilandleven: we bezoeken de sjamanistische healers op Siquijor, fietsen door het beboste binnenland van Boho en ontdekken vulkaaneiland Camiguin. En vieren fiesta, Filipino style!

SCHRIJVER YNSKE BOERSMA FOTOGRAAF BJÖRN SNELDERS

O

Op een tropisch warme zaterdagmiddag meld ik me met hoofdpijn bij Juanita Torremocha. De *mananambal*, het Filipijnse woord voor healer of sjamaan, dirigeert me naar een houten krukje, met daaronder een pot smeulende kolen. ‘Beslist een geval van *bad spirits*,’ concludeert ze na het bestuderen van mijn pinken. ‘Kijk, de rechter is langer dan de linker.’ Ik kijk naar mijn pinken, die er exact even lang uitzien, maar geef Juanita het voordeel van de twijfel. *Bad energy* is de meest gestelde diagnose op Siquijor, een eilandje in de Centrale Visayas-groep, ten zuiden van het grotere Bohol en Cebu, gezegend met witte stranden, mangrovebossen, koraalriffen, grillige rotsformaties en een heuvelachtig groen binnenland. Raak je een Filipino aan – met een welbedoeld klopje op een arm, of nog erger, een omhelzing – dan is de kans groot dat je een vlugge aanraking terugkrijgt. ‘Dat is géén affectie, maar preventie,’ legt Juanita uit. ‘Zo verzekeren we ons ervan dat jouw slechte energie bij jou blijft.’

Om de boze geesten uit me te drijven, hangt ze een witte mantel om me heen, als bij de kapper, en gooit ze wat water op de kolen, die sissend tot leven komen. Juanita beoefent *tuob ug hilot*, een eeuwenoude geneeswijze die

massage combineert met het uitroken van de patiënt. Daartoe verbrandt ze een mengsel van kruiden, boomschors en kaarsvet, dat ze volgens een strikt ritueel op de zeven zaterdagen in de vastentijd voor Pasen heeft verzameld in bossen en op begraafplaatsen. De rituele verbranding van het mengsel verjaagt de boze geesten die me hoofdpijn bezorgen, gelooft ze.

Hekseneiland

Lange tijd voeren buitenstaanders met een grote boog om Siquijor heen. In 1565 zagen Spaanse zeevaarders het eiland oplichten in het donker, het gevolg van vuurvliegjes die massaal de molavebomen op het eiland bevolkten. Ze doopten hun ontdekking Isla del Fuego, Vuureiland, en maakten verschrikt rechtsomkeert. Pas in 1660 deden Spaanse missionarissen het eilandrijk, dat officieel werd vernoemd naar koning Filips II, weer aan. Daar troffen ze een inheemse bevolking met een diepgewortelde kennis van sjamanistische rituelen en plantmedicijnen. Beticht van hekserij werden de ‘heidense inboorlingen’ al snel bekeerd tot het christendom. Nog steeds zijn de eilandbewoners vrome katholieken, al bleven ook de sjamanistische rituelen voortbestaan. De reputatie als ‘Hekseneiland’

– ook de godsvruchtige bewoners van andere Filipijnse eilanden vermeden Siquijor als de pest – was een vloek en een zegen. Terwijl het toerisme op sommige eilanden de kinderschoenen al lang en breed is ontgroeid, bleef Siquijor even paradijselijk als voorheen.

Maar tijden veranderen. Na eeuwen in het verdomhoekje zijn de traditionele genezers van Siquijor nu juist in trek, zien we bij Juanita. Filipijnse patiënten wachten op hun beurt op de houten veranda, met klachten variërend van koorts na het bezoeken van een plek met kwade geesten tot een jonge zakenman die een flesje *love potion* koopt om zijn klanten te paaien. Ook wij zijn hier uit nieuwsgierigheid naar deze sjamanistische geneeswijzen.

Terug naar Juanita, met haar grijzende haar, opgebonden in een knot, en blote voeten. Terwijl de temperatuur oploopt onder de mantel, masseert Juanita mijn nek en rug met kokosolie. Ze blaast zachtjes op mijn nek en achterhoofd, en prevelt een gebed. Haar hand rust op mijn hoofd. De geur van verbrand kaarsvet prikt in mijn ogen. Dan verlost ze me van de mantel. Ze pakt mijn handen, en zegt gedecideerd: ‘Zie je wel, nu zijn je pinken weer even lang.’

Feestvarkens

Het eilandje in het zuiden van de Filipijnen, op een uur varen van het veel grotere Negros, blijkt drukker dan we hadden gehoopt. Het is zomervakantie in de Filipijnen, en ons resort zit vol. Om die reden besluiten we dieper het binnenland in te trekken.

We hebben geluk: het is mei en dat betekent fiesta in de Filipijnen. Feest in het Spaans. Na eeuwen van Spaanse kolonisatie is het Tagalog, moedertaal van de grote meerderheid, doorspekt met Spaanse leenwoorden. Elk weekend in deze maand viert een van de zes dorpen op het eiland feest, vertelt onze gids Crystal. En dat pakken de Filipino’s

Met de klok mee vanaf linksboven Healer Juanita Torremocha verdrijft de boze geesten van haar patiënt met *tuob ug hilot*, een eeuwenoude inheemse geneeswijze. / Juanita masseert mijn handen. / Nu is het de beurt aan een andere klant. Hier knoopt Juanita de mantel om. / Het christelijke geloof is nog altijd wijdverspreid. **Vorige pagina's** Het kleine Mantigue Island, voor de kust van Camiguin, staat bekend om zijn uitbundige onderwaterwereld en intacte koraalriffen.

De traditionele healer kijkt vorsend in het water,
en wijst dan naar een zwart deeltje dat ronddrijft.
'Je bent getroffen door kwade geesten'

Terwijl het toerisme op sommige eilanden de kinderschoenen al lang en breed is ontgroeid, bleef Siquijor even paradijselijk als voorheen

groots aan. Gastvrijheid is een zaak van eer, en dus is iedereen overal welkom om mee te eten. Vandaag is het de beurt aan het dorp Maria, aan de andere kant van het eiland. De familie van Crystals nicht woont daar. En wij zijn uitgenodigd.

Even later staan we in de keuken van een huis van grijze bakstenen met een dak van golfplaat. De vloer van aangestampte aarde staat vol kookpotten, op het fornuis pruttelen er nog meer. Crystal geeft borden aan, en dirigeert ons naar een buffet in de huiskamer. De familie slachtte twee varkens voor dit banket van een vijftal gerechten, waarin alle delen van het dier zijn verwerkt. Er is genoeg voor honderd gasten. ‘We hebben grote families,’ verklaart Crystal de overvloed. ‘Hebben jullie de mangotaart al geprobeerd?’

Rondom het huis scharrelen kippen en kukelekuen hanen. Groepjes bewoners drinken bier onder de bananenbomen. Ook de alcohol vloeit onbeperkt vandaag. ‘*Come eat!*’ Klinkt het van de burens wanneer we weggaan. We accepteren de uitnodiging en eten elk vier toetjes – nee zeggen, hoe beleefd ook, is geen optie – terwijl de familie, gezeten op de bank rondom een kolossaal tv-scherm, *Mama Mia* van ABBA vertolkt. De Filipino’s, leren we, zijn fervente karaokezangers.

Waterkracht

We rijden terug de bergen in, waar Crystal een *bolo-bolo healer* kent.

Bolo-bolo is de populairste en, vanuit mijn westerse oogpunt, ook de meest curieuze geneeswijze op Siquijor; beoefenaars ervan geloven heilig in de helende kracht van een glas water. Ik heb nog steeds hoofdpijn en meer vertrouwen in paracetamol, maar een deel van mij wil ook geloven dat de healer in kwestie, een oudere man met roodgelakte teennagels, gouden oorbellen en een korte broek met gaten, mijn hoofdpijn zal wegnemen. De man vult een glas met water en laat er een zwarte steen in vallen. Hij zet het glas op mijn hoofd, haalt diep adem, en blaast dan door een rietje in het water, terwijl hij het glas langs mijn lichaam beweegt. Zijn adem ruikt licht naar tabak. Het procedé voltooid leegt hij het glas in een wit bakje. Zijn vrouw schijnt hem bij met een zaklampje. Hij kijkt vorsend in het water, en wijst dan naar een zwart deeltje dat ronddrijft. ‘Je bent getroffen door kwade geesten,’ is ook zijn diagnose.

De remedie? Het proces herhalen, net zolang tot het water schoon blijft. Twee rondes later knipt hij tevreden de zaklamp uit: ‘Je bent genezen.’ Hij wil geen geld voor de behandeling, want ‘hebzucht staat de helende kracht in de weg.’ Het verklaart ook de populariteit van de healers: ziekenhuiszorg is zo duur op de Filipijnen dat die maar voor een kleine minderheid toegankelijk is. ‘Daarom gaan we eerst naar onze healers,’ zegt Crystal. ‘Healers maken geen onderscheid tussen arm en rijk.’

Magische vuurvliegjes

Met ronkende motoren verlaat onze ferry de haven. Terwijl een in het Engels uitgesproken gebed uit een krakende speaker over de veerboot schalt, slaan de Filipijnse passagiers plechtig een kruisje. ‘*Lord, protect us on this journey. Amen.*’ De Spanjaarden hebben een blijvende katholieke stempel op de eilandenarchipel gedrukt, zoveel is zeker.

Dat geldt al helemaal voor Bohol. Het eiland waar we na twee uur varen aanmeren staat bekend om de stranden van het eiland Panglao, via een brug verbonden met het hoofdeiland, en van schiereiland Anda. Rustiger is het heuvelachtige groene binnenland, waar de heldere Loboc-rivier doorheen slingert. Ruim drie eeuwen viel Bohol onder Spaans bewind, nadat een lokale clanleider en kruisvaarder er in 1565 een ‘bloedpact’ sloten: de twee vermengden elkaars bloed in een glas wijn en dronken het op. De eilandbewoners vieren deze fusie nog steeds elk jaar. Toch was het niet allemaal pais en vree in de kolonie. Na aanvallen van piraten in 1600 trokken de Spaanse Jezuïeten verder het binnenland in, en stichtten daar het dorp Loboc, op veilige afstand van de kust. Ook wij slaan daar ons kamp op. Grote resorts kom je hier niet tegen, wel kleinschalige lodges aan de rivier, omgeven door tropische bossen.

Tegen het vallen van de avond stappen we in een kajak en peddelen we stroomafwaarts over de turquoise rivier. Onze gids Esprit, zeventien jaar jong, geeft aanwijzingen vanaf zijn supboard. Ondertussen vertelt hij over zijn leven. Hij wil graag informatie-technologie studeren, maar stopte met school om als riviergids te werken. ‘Mijn oudere broer studeert. Meer geld is er niet. Daarom werk ik om mijn moeder en twee jongere broers te ondersteunen.’ Esprit zoekt geen medelijden. Integendeel. Zijn optimisme is bewonderenswaardig. ‘Ik heb een website gebouwd voor onze tourorganisatie en post veel op Instagram en TikTok. Hopelijk komen er veel toeristen zodat ik volgend jaar weer terug naar school kan.’

‘Op zondag gaan de vrouwen en kinderen naar de kerk en de mannen naar de plaatselijke hanenvechtarena’

In het licht van de halve maan zien we een boom flakkerend oplichten aan de waterkant. ‘Vuurvliegjes lichten op wanneer ze *flower powder* eten van de bloemen van deze boom. En ook wanneer ze een partner zoeken om mee te paren,’ zegt Esprit. ‘Wat fataal afloopt voor de mannen, want de vrouwtjes zijn pas voldaan wanneer ze ook hun partner hebben opgegeten.’

Piggy bank

Een wekker is niet nodig op Bohol. Al vroeg worden we gewekt door het gekraai van niet één maar tientallen hanen. Dat is geen toeval: hanengevechten en het gokken erop zijn een geliefd tijdverdrijf in de Filipijnen. Zodoende zijn de dieren ook een bron van inkomsten voor bewoners van het platteland. Zo ook op Loboc, waar bijna iedereen hanen houdt, onder kleine afdakjes verspreid door de tuin. Na een tijdje hoor je ze niet meer, zeggen de Filipino’s schouderophalend. ‘Op zondag gaan de vrouwen en kinderen naar de kerk en de mannen naar de cockpit,’ doelt gids Juan, geboren en getogen op Loboc, op de plaatselijke hanenvechtarena. Met hem maken we een fietstocht door de omgeving. Op mountainbikes van bamboe fietsen we over onverharde landweggetjes en komen we meer te weten over het leven van de eilandbewoners.

We stoppen bij de zeventigjarige Victoria en 56-jarige Lita die, zittend op een houten bankje, dakpannen van nipa weven, een palmboomsoort die in mangroves groeit. Dit ambacht geeft ons ook een inkijk in de economische realiteit van de meeste Filipino’s. Voor tachtig handgemaakte dakpannen – meer lukt niet op een dag – krijgen de vrouwen een salaris van omgerekend vijf euro, vertelt Lita, terwijl ze met snelle halen de palmbladeren vastzet op een bamboestok.

Het zet me aan het denken over de armoede die achter de altijd ontwapenend lachende eilandbewoners schuilgaat. En de veerkracht en vindingrijkheid waarmee ze overleven. Zoals de *piggy bank*, de levende spaarrekening van de bewoners. ‘We kopen een big en houden die tot hij groot is. Wanneer we dan geld nodig hebben, verkopen we het varken. Want bankrekeningen hebben we niet,’ vertelt Juan, leunend op zijn mountainbike naast een modderig varken in een voortuintje.

Wat ook opvalt is het gemeenschapsgevoel. Aan het eind van een werkdag keren de bewoners niet terug naar huis, maar komen ze samen in de *gossip*, de overdekte ontmoetingsplaats die om de paar huizen langs de weg staat. Er wordt gekaart, domino gespeeld, en op feestelijke dagen – dat kan elke dag van de week zijn – trekken de

bewoners een fles kokoswijn open en zingen ze karaoke met behulp van YouTube-video’s. ‘De *gossip* is de plek om je hart te luchten over je problemen,’ vertelt Juan. ‘Probleem nummer één is de ziekenhuisrekening. Wanneer iemand in het ziekenhuis ligt, dragen we allemaal wat bij. Daarom is onze gemeenschap zo sterk.’

Vulkanisch paradijs

De gemeenschapszin móét ook wel sterk zijn om de uitdagende weersomstandigheden het hoofd te kunnen bieden. We ervaren de altijd sluimerende dreiging als we op het punt staan de oversteek te maken naar onze volgende bestemming. Hoewel tropische storm Domeng volgens de Filipijnse tyfoonradar ver weg is, pakken donkere wolken zich samen. Medepassagiers in de haven maken zich geen zorgen. Zelfs aan natuurrampen raak je blijkbaar gewend. En dus stappen we op de ferry naar Camiguin. Ondanks de geringe omtrek van 66 kilometer telt dit eilandje ten zuiden van Bohol maar liefst zeven met jungle begroeide vulkanen, waaronder de 1332 meter hoge en actieve Mount Hibok en Mount Timpong, met 1630 meter de hoogste van het stel. Nergens ter wereld is de vulkaandichtheid hoger. Eenmaal aangekomen op Camiguin is de wind toegenomen tot stormkracht. Het is Domeng, die – gelukkig op veilige afstand – voorbijtrekt naar het noorden.

Camiguin is klein maar fijn. Op het met groen bedekte ‘*Island Born of Fire*’ struikelen we over de natuurlijke waterbronnen, vulkanische strandjes, kokospalmen en mangrovebossen. Onder water is het leven al even rijk, met koraalriffen, zeeschildpadden en vissen in alle kleuren van de regenboog. De Filipijnse wateren maken deel uit van de Koraaldriehoek: het onderzeese gebied in de Indische en Stille Oceaan met de meeste biodiversiteit

Met de klok mee vanaf linksboven Het Filipijnse spookdiertje, met een grootte van vijftien centimeter en buitenproportioneel grote ogen, is de twee na kleinste primate ter wereld. / Hanenvechten is een geliefd tijdverdrijf op de Filipijnen. / Het dek van Fox & The Firefly Cottages aan de Loboc-rivier. / Een bewoonster van Loboc weeft dakpannen van *nipa*, een lokale palmsoort.

De Loboc-rivier slingert
door het beboste binnen-
land van Bohol.

Filipijnen

Gastvrijheid is een zaak van eer, en dus is iedereen overal welkom om mee te eten

ter wereld. Deze ‘Amazone van de oceaan’ herbergt driekwart van alle koraalsoorten en duizenden vissoorten. Rondom Camiguin gelden veel riffen als beschermd natuurgebied, wat helpt ze gezond te houden. Een paradijs, kortom, waar het toerisme ook nog eens prettig kleinschalig is gebleven, zien we wanneer we de volgende dag het eiland rondrijden. Een rondje dat je in zo’n anderhalf uur kan afleggen. Grote resorts of drukke stranden komen we niet tegen, wel kleine baaitjes waar families complete buffetten naartoe hebben gesleept om een verjaardag te vieren, waterbronnen waar de bewoners samenkomen om de was te doen, te zwemmen en de dag door te nemen, en kustweggetjes langs vissersdorpen en restaurants waar de vangst van de dag ook echt die dag is gevangen.

Als het aan Mimi ligt, een lokale pionier in gemeenschapstoerisme, blijft het toerisme ook kleinschalig. De 31-jarige vertelt dat ze de eerste is in haar familie die een studie afrondde, en nu leraar is op een middelbare school. Ze wilde graag iets terugdoen voor de gemeenschap, en zo zette ze de eerste culturele tour op het eiland op, zodat de inkomsten van het toerisme ook de gemeenschappen in het binnenland bereiken. Onze eerste stop is

een hennepfabriek, gerund door de Mainit-gemeenschap van een paar honderd inwoners aan een afgelegen bergweg in het dorp Catarman. *Abaca*, ook wel ‘Manillahennep’ genoemd, is een barbiehaarachtige vezel van een bananenboomsoort, gebruikt voor onder andere scheepstouwen en vloerkleden. Terwijl kinderen in de balen spelen, laat een van de weefsters zien hoe de vezels tot touwen worden gedraaid.

Dan wandelen we naar de plantage, langs eenvoudige huizen van hout, palmblad en golfplaten. Boven een houtvuur wordt het vruchtvlees uit een berg kokosnoten geroosterd. In het huis van de weefster eten we een salade van de groenten die ze samen met haar burens verbouwt, en drinken we kokoswater direct uit de noot. Dit is – hoe verheven het ook klinkt – waar reizen voor mij om gaat: we komen op een plek waar we anders nooit zouden komen, en ontmoeten mensen met een totaal andere werkelijkheid dan de onze.

Elke dag feest

We eindigen onze rondreis *Filipino style*: met een fiesta. Het is zondag en het dorp Sagay is uitgelopen voor een jaarlijks eetfeestijn, losjes gewijd aan een katholieke heilige. Een duidelijke feestkalender is er niet. Toch hoeft je nooit ver te zoeken, in een land waar

elke dag een feestje is. In meerdere tuinen wordt het beroemde feestgerecht bereid: *lechon*. Varkens worden aan het spit geroosterd boven houtskool, totdat de huid superknapperig is en het vlees vanbinnen heerlijk mals. Verderop draaien karaokemachines op volle toeren. Het repertoire varieert van ABBA’s *Supertrouper* tot Madonna’s *Material Girl*. Een processie van kinderen verspreidt de boodschap van God. En er vloeit volop bier. Ondertussen wordt fotograaf Björn gebombardeerd tot dorpsfotograaf. Families wachten keurig in een rij totdat ze mogen poseren voor een familieportret.

Wat me het meeste blijft van deze reis door het zuiden van de archipel, zijn de bewoners. Hoe ze zingend door het leven gaan, zonder zich druk te maken om wat anderen daarvan denken. En ze nieuwkomers begroeten met een lach, ook als het leven moeilijk is. De gastvrijheid die zo ver gaat dat ze er leningen voor afsluiten, met de simpele verklaring ‘*it’s fiesta*’.

Tijdens deze rondreis zochten we niet alleen naar de mooiste plekken aan de kust en in het binnenland, maar wilden we ook het onverstoorde eilandleven van dichtbij ervaren. We werden met open armen ontvangen. Spreekwoordelijk dan. Want een spontane aanraking, dáár kijken de Filipino’s wel voor uit. ☺

Met de klok mee vanaf linksboven Meisjes uit de Mainit-gemeenschap spelen op een baal *acaba*, ook wel manillahennep genoemd. / *Lechon*, oftewel een varken van het spit, is hét feestgerecht van elke Filipijnse fiesta. / Het dorp Sagay is uitgelopen voor de jaarlijkse fiesta.

Filipijnen

White Island, voor de kust van Camiguin, is niet meer dan een witte zandbank. Rondom het eilandje zwemmen vele zeeschildpadden. **Links**
Een lokale kokosboer houdt een fles kokoswijn omhoog, temidden van zijn vechthanen.

Camiguin is klein maar fijn. Op het met groen bedekte 'Island Born of Fire' struikelen we over de natuurlijke waterbronnen, vulkanische strandjes, kokospalmen en mangrovebossen

In de wachtkamer van healer Juanita op Siquijor. / Het Cantaan Agua Park telt een van de weinige zandstranden op het vulkaaneiland Camiguin. / Cacaoplantage in Maribojoc. / Fox & The Firefly Cottages.

Activiteiten

De genoemde activiteiten zijn (exclusief) te boeken als onderdeel van een volledige reis via de Nederlandse reisorganisatie Undiscovered.

1 Bezoek een healer

Siquijor staat bekend om de healers die sinds pre-Spaanse tijden de eilandbewoners genezen met sjamanistische rituelen en plantmedicijnen. Lang geloofden buitenstaanders dat deze healers ook hekserij en voodoo beoefenden. Inmiddels wint de nieuwsgierigheid het van de vrees en trekken de healers ook Filipijnse en buitenlandse toeristen, op zoek naar alternatieve geneeswijzen. Omdat de healers niet allemaal even makkelijk te vinden zijn, is een gids aan te raden.

2 Huur een scooter

Het kleine Siquijor is eenvoudig te verkennen op een scooter. Begin de dag met Filipijnse single origin koffie bij café Botá in San Juan, en rij dan naar het dorp Lazi voor een duik in de Locong of de Laga-an Falls. Voor de lunch rijd je naar het Y Road Restaurant, vlak bij Lazi, alvorens Salagdoong Beach op te zoeken. Voor de mooiste zonsondergang eindig je de dag bij het viewpoint op het hoogste punt van het eiland: Mount Bandilaan.

3 Zoek naar vuurvliegjes

Aan de Loboc-rivier verzamelen vuurvliegjes zich met duizenden tegelijk in bomen, waar ze gedurende een paar maanden het stuifmeel uit de bloemen eten. Dat levert betoverende lichtshows op, die je bij het vallen van de avond kan aanschouwen vanaf een kajak, supboard of bootje op de rivier.

4 Fiets door het binnenland

Mountainbiken is een goede manier om het heuvelachtige binnenland van Bohol te ontdekken. In een paar uur fiets je van Loboc naar de zee, over smalle weggetjes door talloze gemeenschappen. Onderweg zie je het dagelijks leven van de bewoners en hun ambachten, zoals het smeden van machetes en het maken van palmdaken.

5 Bezoek een cacaofarm

Bohol staat bekend om de Chocolate Hills, een surreëel landschap van zo'n 1200 heuvels die in de droge zomermaanden verkleuren tot een chocoladetint. Iconisch maar drukbezocht. Liever bezoek je de kleinschalige cacaoberoerderij in het dorpje Maribojoc. In een paar uur tijd leer je hoe cacao groeit, smaakt en hoe je de bonen roostert en maalt tot chocolade. De huisgemaakte lunch smaakt fenomenaal.

6 Ga kopje onder

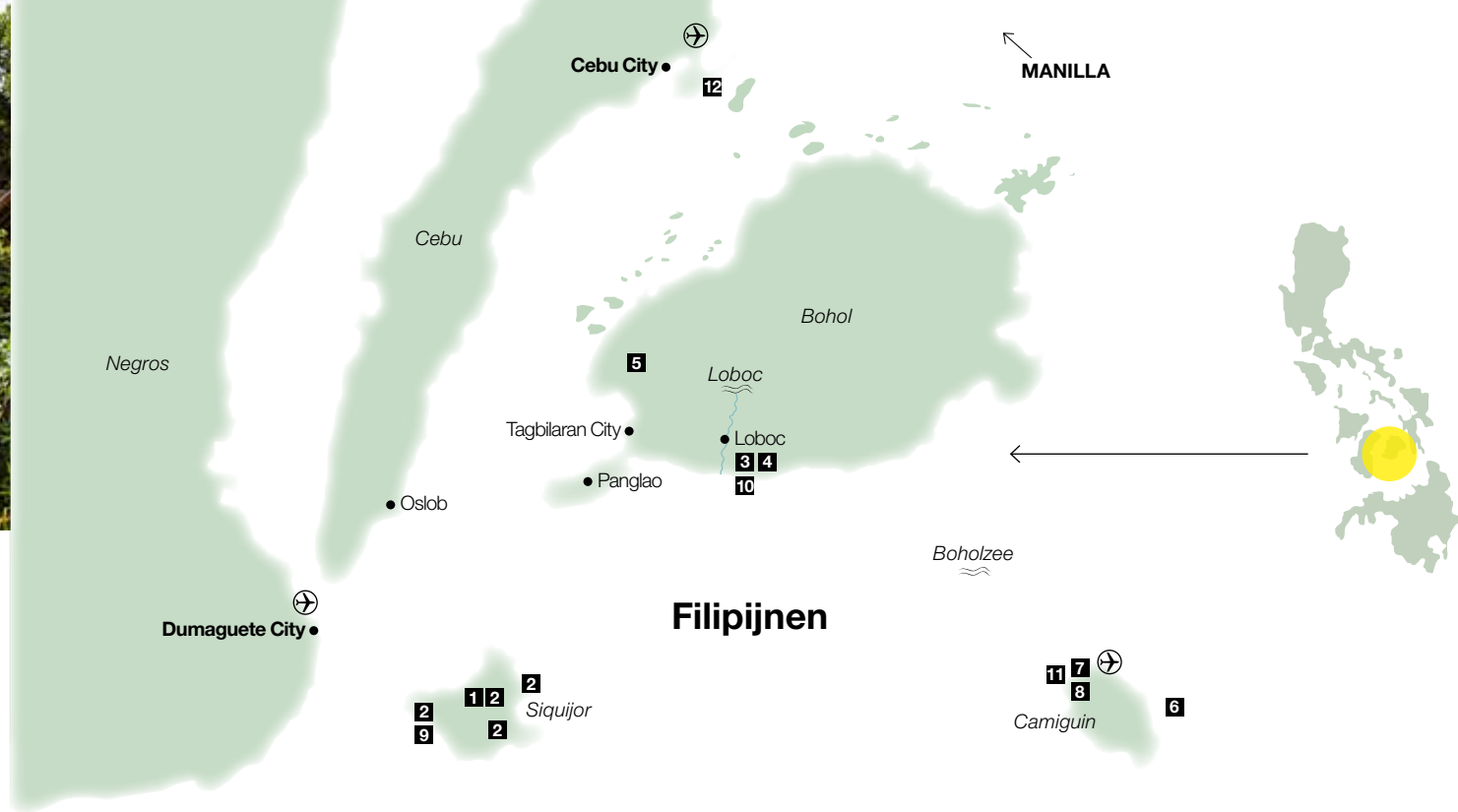
Van kleurrijke koralen en vissen tot reuzenschelpen en zeeschildpadden: Camiguin is een walhalla voor duikers en snorkelaars. Het eilandje Mantigue, op tien minuten varen van de kust, is een geliefde plek. Zoek je een onalledaagse ervaring? Snorkel dan bij het Sunken Cemetery, een begraafplaats onder water. De uitbaters van Balihao Resort zijn fervente duikers en vertellen je graag over alle mogelijkheden.

7 Leer over het lokale leven

Wil je meer weten over het dagelijks leven op Camiguin? Boek dan de culturele tour naar een gemeenschap in het bergachtige binnenland. Onder leiding van een lokale gids bezoek je een werkplaats waar *abaca* (hennep) wordt verwerkt, wandel je door de gemeenschap en eet je een lichte lunch in de biologische moestuin.

8 Beklim een vulkaan

De klim naar de top van Mount Hibok-Hibok is bepaald geen wandeling door het park. De 1332 meter hoge vulkaan is bedekt met regenwoud, met steile delen die lastig te beklimmen en glad kunnen zijn. Boven word je echter getrekteerd op een mooi uitzicht over de krater, het eiland en de zee.

Hier slapen wij

9 Coco Grove Beach Resort // Siquijor

Coco Grove heeft alles wat je nodig hebt voor een strandvakantie op Siquijor: het resort ligt aan een mooi zandstrand en telt drie grote zwembaden, vier restaurants, een spa en zelfs een kinderopvang. Wel zijn de kamers wat gedateerd en gehorig. Vanaf € 79 per nacht voor twee personen, cocogrove-beachresort.com

10 Fox & The Firefly Cottages // Loboc

Kleinschalig resort aan de Loboc-rivier met cottages gebouwd met natuurlijke materialen als bamboe en daken van nipapalm, uitkijkend op de rijstvelden. Het bijbehorende restaurant heeft goede veganistische opties. Vanaf het dek aan de rivier duik je zo de rivier in. Vanaf € 24 euro per nacht voor twee personen, foxandthefireflycottages.com

11 Balihao Resort // Camiguin

Ruime suites met eigen tuin, zeezicht, een plunge pool en genoeg privacy om je alleen te wanen. Tel daarbij op de fantastische ligging boven op een klif, oog voor duurzaamheid en een goed restaurant, en je snapt waarom dit resort onze absolute favoriet is. Wat wil je nog meer? Vanaf € 140 per nacht voor twee personen, balihaoresort.com

12 Bluewater Maribago Beach Resort // Cebu

Dit resort ligt op 25 minuten rijden van het vliegveld van Cebu. Een prima plek om de tijd tussen je binnenlandse en internationale vlucht te overbruggen, met drie grote zwembaden, even zoveel restaurants, een opgespoten strandje, een geweldige spa en comfortabele kamers met airco. Vanaf € 68 per nacht voor twee personen, bluewatermaribago.com.ph

Voor mijn planning

Reizen naar de Filipijnen

Vanuit Amsterdam vlieg je het beste met KLM (met een tankstop in Taipei) naar Manilla. Ook met Cathay Pacific (via Hongkong) of Singapore Airlines (via Singapore) reis je naar Manilla of Cebu City.

Reizen binnen de Filipijnen

Voor deze reis sloegen we de handen ineen met Undiscovered. Al meer dan vijftien jaar verzorgt deze Nederlandse reisorganisatie op maat gemaakte privéreizen. Elke rondreis wordt van A tot Z afgestemd op jouw wensen, inclusief kleinschalige accommodaties, privévervoer, unieke excursies en 24/7 lokale ondersteuning. Hoewel het aanbod meerdere continenten beslaat, koestert het team een liefde voor de Filipijnen. Neem contact op voor een privéreis op maat, undiscovered.nl. Waar Undiscovered zich volledig richt op diepgaand maatwerk, is dochteronderneming Mola Mola er voor de reiziger die graag zelf de touwtjes in houdt, met kant-en-klare routes waaraan je zelf eenvoudig een twist toevoegt, molamola.travel. Wij vlogen op de heenweg naar Manilla en maakten daarna een binnenlandse vliegreis (cebupacificair.com) naar Dumaguete City op Negros. Daar namen we de Oceanjet Ferry naar Siquijor. Dezelfde Oceanjet verbindt Siquijor met Bohol, oceanjet.net. Een langere zit is de boottocht van Bohol naar Camiguin, op vijf uur varen naar het zuiden, shuttleferry.barkota.com. Met Cebu Pacific Air vlogen we van Camiguin terug naar naar Cebu City.

Beste reistijd

Het hele jaar door kun je de Visayas, het centrale deel van de Filipijnen, bezoeken. De beste periode is februari t/m september. Van februari t/m mei lopen de temperaturen op, tot 40 graden in mei. In het regenseizoen, van juni t/m half augustus, is de kans op tropische buien groter en de natuur uitbundiger. In december en januari kan het hard waaien, met hoge golfslag als gevolg, waardoor boten niet altijd kunnen uitvaren. Mijd de drukte in het hoogseizoen (december t/m maart) en de paasvakantie.

j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d	Dumaguete City
30	30	31	32	33	33	32	32	32	32	31	31	temperatuur (°C)
71	56	43	41	69	135	215	171	209	208	132	152	neerslag (mm per mnd)

SCAN DE QR-CODE VOOR EEN ONLINE KAART MET ALLE TIPS UIT DE REPORTAGE EN HAAL JE GRATIS REISGIDS OP VIA COLUMBUSTRAVEL.NL/FILIPIJNEN

De Filipijnen

Zo treed je buiten de gebaande paden

Per boot op zoek naar verborgen baaien, wandelen door rijstterrassen en eten met locals: ervaar de Filipijnen in haar puurste vorm. Hoe jouw droomreis tot stand komt, bepaal je zelf. We stellen je voor aan twee reisorganisaties die een unieke manier bieden om deze paradijselijke eilandengroep te ontdekken, passend bij jouw manier van reizen.

Even voorstellen: Undiscovered

Volledige ontzorging met een maatwerk privéreis

Zoek je een reis die met veel aandacht voor jouw persoonlijke wensen wordt ontworpen? Dan is reisorganisatie Undiscovered jouw match. Als vakkundige pionier in Filipijnen-reizen creëert een persoonlijke Filipijnen-specialist een unieke privéreis die volledig is afgestemd op jouw tempo en reisgezelschap. Geen standaardprogramma's, maar puur vakmanschap waarbij unieke routes worden uitgestippeld naar plekken die de massa overslaat. Denk aan slapen onder de sterren op een onbewoond eiland of dwalen door verscholen bergdorpjes met een lokale gids. De gepassioneerde reisspecialisten, die de Filipijnen zelf door en door kennen en hebben bereisd, nemen echt de tijd voor je en begeleiden je van de allereerste inspiratie tot thuiskomst. Een exclusief, ontzorgd avontuur dat blijft verrassen.

UNDISCOVERED.NL / INFO@UNDISCOVERED.NL / TEL. 088 160 1600

Reisinspiratie van onze partner

Even voorstellen: Mola Mola

Zelf aan het roer dankzij slimme eilandhoproutes

Ben jij de avontuurlijke reiziger die vol onbevangen levenslust de Filipijnen wil ontdekken, maar dan zónder de logistieke planning? Mola Mola is er voor de reiziger die houdt van maximale vrijheid en een slimme aanpak. Dankzij een slim online platform zit je volledig zelf aan de knoppen. In een handomdraai bepaal en verschuif je jouw eigen tempo, kies je de sfeervolle accommodaties die bij jou passen en voeg je activiteiten toe binnen bewezen routes, samengesteld door het vakkundige Filipijnen-team van Undiscovered. MolaMola.travel zorgt systematisch dat alle binnenlandse vluchten, transfers en slaap-plekken naadloos op elkaar aansluiten. Jij bepaalt hoe je reis eruitziet, Mola Mola garandeert een zorgeloze reis.

MOLAMOLA.TRAVEL / INFO@MOLAMOLA.TRAVEL / TEL. 088 160 1650